



● مشخصات سوره

- » آمار: آیات: ۵۲، کلمات: ۱۳۰۷، حروف: ۵۷۸۷، نزول: ۷۰ یا ۷۲، چینش: ۱۴
- » مکان و زمان نزول: مکه، سال ۱۲ یا ۱۳ هجرت
- » وجه تسمیه: اشاره آیات ۳۵ تا ۴۱ به حضرت ابراهیم (ع)
- » فضای نزول:
- » سالهای آخر حضور در مکه: فشار مشرکان و تحدید اسلام
- » شرک غالب مردم و عدم پذیرش استدلال توحیدی حضرت

» هدف سوره:

- » هدایت مردم با ترغیب به ثواب بهشت و انذار جهنم
- » بیان موافقت و هماهنگی قرآن با سایر کتب آسمانی
- » تحذیر مشرکان از تکذیب قرآن به روش گذشتگان
- » وجه تسمیه: اشاره آیات ۳۵ تا ۴۱ به حضرت ابراهیم (ع)
- » غرر آیات: آیات ۱۰، ۲۴، ۲۵، ۳۴، ۳۵ تا ۳۷
- » فضیلت قرائت سوره: روایات متعدد

● آیه شریفه ۱

﴾ الر: حروف مقطعه:

﴾ بخشی از آیه

﴾ یه آیه

﴾ دو آیه

﴾ حروف مقطعه فعلی:

﴾ هشتمین سوره با حروف مقطعه

﴾ تشابه با سور یونس، هود، یوسف، حجر

﴾ ذکر قرآن بهد حروف مقطعه در ۲۴ سوره

﴿لتخرج﴾:

- ﴿ل﴾: غایت نه عاقبت
- مفهوم اخراج:

 - بیرون کردن
 - استخراج از قوه به فعل
 - اهمیت اخراج از ظلمت به نور
 - اهداف انزال کتب:

 - میانی: تقوا، شکر، ذکر، قسط و ...
 - غایی: خروج از ظلمت به نور

 - اسناد اخراج: به خداوند، نبی، کتاب

﴿ من الظلمات...:﴾

﴿ راز تفاوت:﴾

﴿ الظلمات: به صورت جمع﴾

﴿ النور: به صورت مفرد﴾

﴿ انواع ظلمت:﴾

﴿ ممدوح و مطلوب: مخلوق خداوند﴾

﴿ مذموم و نامطلوب: محصول بشر﴾

» منبع نور:

- » بالاصاله: خداوند
- » بالعرض: کتاب و انبیاء
- » کاربرد نور و ظلمت: حقیقی نه مجازی
- » ثمره پیروی نور الهی:
 - » در دنیا
 - » در عقبی
 - » در بهشت

- » باذن ربهم:
- » مدلول: امر نه ترخیص:
- » برای حضرت(ص)
- » برای مردم
- » عمومیت اذن الهی
- » نسبت اذن الهی و اختیار:
- » امر الهی
- » هدایت نبی: اختیاری
- » هدایت پذیری: اختیاری

﴿ صراط... ﴾

﴿ انواع صراط: ﴾

﴿ وحدت صراط و رونده ﴾

﴿ عدم وحدت صراط و رونده ﴾

﴿ رابطه نور و صراط: بدل ﴾

﴿ مفهوم: ﴾

﴿ عزیز: غالب غیر مغلوب ﴾

﴿ حمید: پسندیده بالذات و بالغیر ﴾

﴿ دلیل ذکر عزیز و حمید: مفاهیم آیه و سوره ﴾

• آیه شریفه ۲

﴿اللهُ الَّذِي...﴾

﴿بِيَانِ وَصْفِ خَدَاوَنْدِ نَاظِرٍ بِهِ آيَةٍ قَبْلِ﴾

﴿اَثْرِ مَالْكِيَّتِ مَطْلُقٍ﴾

﴿غَلْبَهُ بِرِّ هُمَّهٖ چِيزٍ﴾

﴿مُحَمَّدٌ بُودَنْ﴾

﴿مَدْلُولٌ: بِكَارَگِيرَى هُمَّهٖ چِيزَى بِرَأْيِ غَايَتِ﴾

﴿ وَيْلٌ لِّكُفَّارِينَ...﴾

﴿ جَأْيَگَاهِ جَملَهِ:﴾

- ﴿ جَمْعٌ تَبْشِيرٍ وَ انذَارٍ
- ﴿ دَلَالَتْ عَذَابٍ بِرَّ عَزْتٍ
- ﴿ وَرُودٌ بِهِ جَهَنَّمُ: اَنْوَاعُ سُوقٍ:
- ﴿ صَرْفٌ گَزَارَشِ
- ﴿ سِتَّاِيشِ
- ﴿ سِرْزَنَشِ

● آیه شریفه ۳

﴿ یستحبون...﴾

- ﴿ مفهوم استحباب: محبت شدید با ایثار﴾
- ﴿ مدلول: اثر حب دنیا﴾
- ﴿ یستحبون...﴾
- ﴿ یصدون...﴾
- ﴿ یبغون...﴾

﴿ يَصْدُونَ...﴾

﴿ مفهوم صد: صَرَف و انصَرَف

﴿ ابعاد صراط مستقيم:

﴿ بیرونی

﴿ درونی

﴿ مصاديق صد: تبليغ غلط و ...

﴿ يبغونها...﴾

﴿ مفهوم عِوج و عَوْج

﴿ مدلول: كجراهه رفتن و كجاھه نمایی

﴿اولئک...﴾

﴿احتمال ضلالت:﴾

﴿گم کردن راه:﴾

﴿نزدیک جاده اصلی﴾

﴿دور از جاده اصلی﴾

﴿گمراهی:﴾

﴿علم به مقصد و جهل به راه﴾

﴿جهل به راه و مقصد﴾

﴿اتصاف ضلالت به بُعد:﴾

﴿در واقع وصف کافر﴾

﴿از باب درجات﴾

● آیه شریفه ۴

› بسان قومه:

- › ریشه: دلیل عقلی
- › مفهوم لسان: فرهنگ و زبان نه نژاد و قوم
- › عمومیت تطبیق لسان نبی و قوم
- › جمع وحدت لسان و عمومیت:
 - › غیر اولوالعزم
 - › اولوالعزم:
- › همگانی غیرهمیشگی
- › همگانی همیشگی

❖ تفسیر سوره مبارکه ابراهیم

- » لیبین لَهُمْ:
- » جایگاه تبیین: شرط کمال تلاوت، تزکیه، تعلیم
- » متعلق تبیین: مطلق و شامی حوزه فردی و اجتماعی
- » شمول «لَهُم»: کل بشر به واسطه وجود فطرت
- » یضل اللّه...:
- » نوع تمایل بشر:
- » اولا: خیر
- » ثانیا: پس از غلبه هوی: شر
- » فرق اضلال و هدایت:
- » هدایت: ابتدایی و پاداشی
- » اضلال: فقط کیفری

● آیه شریفه ۵

﴿ ارسلنا:

﴿ ضرورت رسالت

﴿ عمومیت رسالت

﴿ بآياتنا:

﴿ «ب»: مصاحبত

﴿ انواع آیات: پیش، حین و پس از رسالت

﴿ مدلول: معجزا بین

﴾أنْ أَخْرَجَ...﴾

﴾ هدف حضرت در رسالت

﴾ معنای «أن»:

﴾ تفسیری

﴾ مصدری

﴾ دلیل عدم ذکر «باذن الله»

- » مصدق ظلمات: سیاسی، اعتقادی، اجتماعی
- » اقتضایات نورانیت جامعه:
- » پیشوای آگاه و توانمند
- » آزادی جامعه از طاغوت
- » حکومت دینی هدفمند
- » پايداري و شكر توaman

﴿ ذَكْرٌ هُمْ...: ﴾

- ﴿ مفهوم ایام ﴾
- ﴿ اهمیت یادآوری: ﴾
- ﴿ ذکر عذاب گذشتگان عاصی ﴾
- ﴿ ذکر پاداش گذشتگان عابد : ﴾
- ﴿ زمان بروز مهر و قهر الهی ﴾
- ﴿ بستر امتحان خاص الهی ﴾
- ﴿ مصدق ایام الله: روایات عام، خاص ﴾

- » انّ فی...:
- » مفهوم:
- » شکر: معرفت و اعلان نعمت و اجلال منعم
- » صبر: کف نفس مقابل محرک داخلی و خارجی
- » جایگاه صبر و شکر: متناسب با امتحان الهی
- » رابطه صبر و شکر: شکر النعمه اجتناب المحارم
- » اهمیت صبر و شکر در مقام جهاد:
- » نوع صبر و شکر
- » انتساب به خداوند

- » انواع صبر:
 - » در طاعت
 - » در معصیت
 - » در مصیبت
- » اثر صبار شکور: آیات:
 - » همگانی: هدی للناس
 - » خاص: لکل صبار شکور

﴿ تفاوت صبر و سکوت: ﴾

- ﴿ ساكت: ظلم پذير ﴾
- ﴿ صابر: ظلم ستيز ﴾
- ﴿ شبشه: کم صبری حضرت موسی(ع): ﴾
 - ﴿ پاسخ: ﴾
 - ﴿ صبر حضرت در قبال بنی اسرائیل ﴾
 - ﴿ تفاوت حضرت با حضرت خضر(ع) ﴾
 - ﴿ پذيرش توجيهات حضرت خضر(ع) ﴾

● آیه شریفه ۶

- ﴿ اذ کروا نعمه...: ﴾
- ﴿ مدلول نعمت: نجات از عذاب فرعون ﴾
- ﴿ دلالت «الله» و «انجاكم»: نگاه توحیدی ﴾
- ﴿ یسومونکم سوء...: انواع عذاب: ﴾
 - ﴿ خفت و خواری ﴾
 - ﴿ کشتن پسران ﴾
 - ﴿ بردگی زنان ﴾

و فی ذلکم....:

مدلول:

- » استقامت ناشی از اعتقاد
- » عدم هدر خون مستضعفان

واکنش قوم به بلا:

- » صبر اجباری و اضطراری
- » استقامت مقتدرانه

● آیه شریفه ٧

و اذ تاذن ربکم...:

﴿مفهوم شناسی: اذن: اعلان و اعلام﴾

﴿انواع اعلان:﴾

﴿محلى و منطقه اى﴾

﴿عمومى و بين المللی﴾

﴿تفاوت تبشير و انذار:﴾

﴿تبشير: وعده حتمى﴾

﴿انذار: وعید محتمل﴾

﴿ لئن شکر تم... ﴾

﴿ پاداش شکر: ﴾

﴿ حداقلی: از دیاد نعمت ﴾

﴿ حداکثری: سعه وجودی ﴾

﴿ مراتب شکر: لسان، قلب، عمل ﴾

﴿ عدم دلالت آیه بر وجوب شکر: ﴾

﴿ فقدان دلالت در آیه ﴾

﴿ وجوب عقلی شکر ﴾

﴿ شکر شایسته قوم: عمل خلاف حرکت فرعون ﴾

● آیه شریفه ۹

- » الٰم ياتكم نبأ...:
- » نبأ: خبر مهم
- » مدلول: فلسفه تاریخ
- » لا یعلمهم الا الله:
- » انبیاء مذکور در قرآن: ۲۵ نفر
- » ابهام داستان انبیاء در ابتدای تاریخ
- » جاءتهم رس‌لهم...: وجود معجزه برای همه انبیاء

﴿ فردو... ﴾

﴿ منع تبلیغ: ﴾

- ﴿ با دستشان جلوی دهان انبیا را می گرفتند
- ﴿ دست انبیا را در دهان ایشان می گذاشتند
- ﴿ ادله انبیا را به خود ایشان برمی گردانند
- ﴿ کفار دست خودشان را گاز می گرفتند
- ﴿ با دسیسه راه انبیا مسدود می کردند
- ﴿ با زبان نعمت و حجت انبیا را انکار می کردند

- » انکار شریعت:
- » انکار توحید ربوبی
- » انکار معاد و قیامت
- » دلالت «انا کفرنا بما ارسلتم»
- » شک در رسالت:
- » انواع شک: عادی، مریب
- » متعلق شک: دعوت و دعوی انبیا

● آیه شریفه ۱۰

﴿ قالت رسلهم...: ﴾

﴿ وظیفه انبیاء: ﴾

﴿ دعوت: متعلق: ﴾

﴿ خالقیت: حل شده است ﴾

﴿ ربوبیت: حل نشده است ﴾

﴿ دعوی: نبوت ﴾

﴿ انواع مشرکان: ﴾

﴿ متقاضی معجزات معقول ﴾

﴿ متقاضی معجزات غیرمعقول ﴾

﴿ افی اللّه...: ﴾

- ﴿ مفهوم فاطر: ایجاد از لا شیء ﴾
- ﴿ محل «أ»: شک بردار نبودن موضوع ﴾
- ﴿ دلیل شک بردار نبودن: قانون علیت ﴾
- ﴿ ریشه شک: اکتفا به شناخت محسوس ﴾
- ﴿ انواع شک: منطقی، روانی ﴾
- ﴿ انواع شکاکان: مصريح، غیرمصرح ﴾

﴿ ید عو کم... ﴾

﴿ اهداف خلقت: ﴾

﴿ غایی: عبودیت ﴾

﴿ آلی: قسط، ابتلا، مغفرت... ﴾

﴿ دعوت به توحید: ﴾

﴿ مستند به خداوند ﴾

﴿ مستند به انبیاء ﴾

﴿ متعلق دعوت:

﴿ عقیده صائب و عمل صالح

﴿ نتیجه مترب بر آن

﴿ اثر دعوت:

﴿ دنیوی: یو خر کم...

﴿ اخروی: یغفر لکم...

- ﴿ من ذنوبکم: «من»: ﴾
- ﴿ زائدہ: نقد: ﴾
- ﴿ جمله مثبت است ﴾
- ﴿ «ذنوبکم» معرفه است ﴾
- ﴿ آیات سوره صف خاص است ﴾
- ﴿ تبعیض: با توجه به درجات افراد ﴾
- ﴿ انواع اجل: ﴾
 - ﴿ مسمی: تغییرناپذیر ﴾
 - ﴿ مَقْضٰی(معلق): تغییرپذیر ﴾

﴿ قالوا إِن... ﴾

﴿ «تریدون أَن...»: جمله معترضه

﴿ واکنش کفار: ﴾

﴿ ناظر به دعوت ﴾

﴿ ناظر به ادعا: ﴾

﴿ رد ﴾

﴿ معجزه خواهی ﴾

● آیه شریفه ۱۱

» دلیل ذکر «لهم»:

- » تفاوت نوع بحث
- » تفاوت در مخاطب
- » ان نحن الا بشر...:
- » چرا بشر نبی شده؟
- » اصل ضرورت رسالت
- » قبول بشر بودن و ضرورت آن
- » چرا پدرانمان را نفی میکنید؟ ارزش پاسخ ندارد
- » چرا شما؟ خواست خداوند با توجه به تفاوت ها

﴿ يَمْنَ عَلَىٰ مِنْ... ﴾

﴿ مَنْتَ: مُرْبُوطٌ بِهِ نِعْمَةً بَزرَّگٍ ﴾

﴿ مَلَكٌ مَنْتَ: ارَادَه مُبْتَنَىٰ بِرَسْنَنٍ ﴾

﴿ وَ مَا كَانَ... ﴾

﴿ مَعْجَزَه: خَارِقٌ عَادِتْ نَهْ سَنَتْ ﴾

﴿ مَعْجَزَاتٌ درِخَواستَى: مَحَالٌ، هُوسٌ آَلُودٌ، مَعْقُولٌ ﴾

﴿ پَاسْخُ انبِيَاءٍ: هُمْ هُنَّا چِيزٌ بِهِ اذْنٌ خَدَّا سَتْ ﴾

و علی الله

﴿چرایی توکل﴾

﴿نقص انسان﴾

﴿کمال خداوند﴾

﴿حیطه توکل: مطلق﴾

﴿نوع توکل: واگذاری مطلق﴾

﴿تقدیم «علی الله»: مفید تاکید و حصر﴾

﴿دلیل ذکر توکل در آیه:﴾

﴿تسلی مومنان﴾

﴿عملکرد کفار﴾

● آیه شریفه ۱۲

و ما لنا آللَا نتوكل....:

﴿ما﴾: استفهام انکاری

﴿و﴾: حالیه

﴿سبلنا﴾: طرق نجات

﴿دلیل توکل﴾: هدایت

﴿لَنْصِرْنَ﴾...:

﴿مَدْلُولٌ﴾: دشمنی کفار با انبیاء

﴿صَبْرٌ﴾ محصل توکل

﴿پیام آیه﴾: عمل انبیاء به علم

﴿وَ عَلَى اللّٰهِ﴾...

﴿اہمیت توکل﴾: تکرار سه باره

﴿عدم منافات توکل و تلاش﴾

● آیات شریفه ۱۳-۱۴

﴾ لَنْخِرْ جَنّكُمْ...:

- ﴾ ریشه توسل به تهدید: استقامت رسول
- ﴾ تاکیدات کفار: ل، ن، فعل مضارع، ارضنا
- ﴾ عمومیت تهدید به اخراج از سرزمین نسبت به رسول
- ﴾ لتعودن...: شبیهه شرک رسول: نقد:
- ﴾ عود: صبورت نه بازگشت
- ﴾ تفاوت «عود الی» با «عود فی»
- ﴾ از باب تغلیب ناظر به مومنان

- » فاوحی...: وعده الهی:
- » هلاک ظالمان:
- » اسکان مومنان
- » ذلک لمن...:
- » انواع خوف: نفسی، عقلی
- » مقامی:
- » جایگاه خداوند موقع محاسبه
- » قیام خداوند در مقام نظارت
- » قیام خداوند برای اجرای عدالت
- » شرط پیروزی:
- » خوف عقلی: ترس از مقام ربوی
- » خوف نفسی: ترس از وعید الهی

● آیه شریفه ۱۵

﴿ وَاسْتَفْتَحُوا...﴾

﴿ مِنْقَاضِي فَتْحٍ: ﴾

﴿ كُفَّارٌ: در مقام استهzaء﴾

﴿ رَسُلٌ: در مقام استنصرار﴾

﴿ هُرَدُو با انگیزه متفاوت﴾

﴿ خَابٌ: خَبِيبٌ: نَاامیدی﴾

﴿ نَتْيَاجَهُ: خَسْرَانٌ﴾

﴿ جَبَارٌ: رفع نقص با تعدی به دیگران﴾

﴿ عَنِيدٌ: به خود خواندن با خودخواهی﴾

● آیات شریفه ۱۶-۱۷

- › من ورائے...:
- › عذاب کفار:
- › دنیوی
- › اخروی:
- › نوشاندن آب چرکین
- › فشار مرگ آور همه جانبیه
- › عذابهای سخت دیگر

● آیه شریفه ۱۸

﴿مُثْلُ الذِّينَ...﴾

﴿مفردات:﴾

- ﴿رماد: خاکستر﴾
- ﴿اشتَدَّت: محکم بستن، دویدن، سرعت گیری﴾
- ﴿عاصف: باد تند، سریع، شدید﴾
- ﴿سُنْتُ الْهَىٰ: عدم بقاء عمل بدون نیت﴾

«لا یقدرون...»

» شرط پذیرش عمل:

- » حسن فعلی
- » حسن فاعلی

» حقیقت عمل کفار: بی عملی

» نسبت آیه با «و من یعمل مثقال ذره...»

» نمونه اعمال بیفایده:

- » انفاق غیر مقبول
- » انتقال عمل غیبت کننده

● آیات شریفه ۱۹-۲۰

﴿اللَّهُمَّ تَرَكْنَا﴾

﴿رَوِيَتْ دِيْدَنْ بَأْ قَلْبْ نَهْ چَشْمَ﴾

﴿اَثْرَ رَوِيَتْ فَرَهْمَ﴾

﴿نَظْمَ عَمِيقَ دَرُونَىْ مَبْدَأ﴾

﴿وَجُودَ نَاظِمَ حَكِيمَ مَسِيرَ﴾

﴿هَدْفُمنَدَىْ آفَرِينَشَ مَقْصَدَ﴾

» بالحق:

- » «ب»: مصاحبت، ملابست
- » مفهوم حق: عمل هدفدار دارای حرکت غایی
- » هدفداری خلقت: ناظر به مخلوق نه خالق
- » کاربرد حق:
 - » برای خداوند،
 - » برای فعل خداوند
- » آیات متناظر:
 - » با لسان نفی
 - » با لسان اثبات
 - » با لسان بیان اهداف خلقت
- » کاربرد حق: برای خداوند، برای فعل خداوند

﴿إن يشأ...﴾

﴿أنواع مرگ:﴾

﴿فردى﴾

﴿جماعى﴾

﴿مدلول آيه: ادامه پاسخ به تمھید کفار﴾

﴿دلیل ذکر اتیان در کنار اذهاب﴾

﴿و ما ذلک...﴾

﴿عزیز: شاق و طاقت فرسا﴾

﴿دلیل ذکر «الله»: علامت قطعیت تحقق﴾

● آیه شریفه ۲۱

- › بروز: براز: فضای باز و خالی
- › مدلول:
- › عیان بودن همه چیز برای خداوند
- › کنار رفتن پرده از جلوی انسان

﴿ فَقَالَ الْضُّعَفَاءُ...﴾

﴿ دیدارها در قیامت: ﴾

﴿ ملال آور ﴾

﴿ فرح زا ﴾

﴿ وظیفه مستضعفان در دنیا: ﴾

﴿ مبارزه با مستکبران ﴾

﴿ هجرت ﴾

﴿ تقیه ﴾

﴿ مغنوون عنّا: دفع خطر ﴾

﴿ نتیجه در خواست ضعفا از مستکبران: هیچ ﴾

» سواء...:

- » جزعنا: جزع: اضطراب بیرونی ضد صبر
- » محیص: رهایی از عیب و ناراحتی
- » عذاب: محصول دنیا:
 - » بیان کفار به انبیا در دنیا
 - » بیان خداوند به انبیا در دنیا
 - » بیان کفار به مستضعفان در آخرت
 - » بیان خداوند به کفار در آخرت
- » همسانی عذاب ضال و مضل:
 - » متن گفتگوها
 - » فرجام کار

● آیه شریفه ۲۲

- › لَمَا قُضِيَ...: اختلاف:
- › قابل حل دنیوی
- › قابل حل اخروی:
- › فرشتگان و فرشته پرستان
- › بت ها و بت پرستان
- › قدیسان و پرستش گران
- › ابلیس و پیروانش
- › گمراهان و گمراه کندگان

﴿إِنَّ اللَّهَ...﴾

﴿دَلَالتُّ وَعْدٌ: أَعْمَمٌ﴾

﴿وَعْدُه﴾

﴿وَعِيدٌ﴾

﴿تَفَاوْتُ وَعْدٍ﴾

﴿خَدَاوَنْدٌ﴾

﴿أَبْلِيسٌ﴾

﴿أَيْجَابِيٌّ﴾

﴿سَلْبِيٌّ﴾

» ما کان...:

- » استفاده از نکره در سیاق نفی
- » عملکرد شیطان:
 - » علمی
 - » عملی
- » آلا ان دعو تکم: استثناء منقطع
- » مدلول آیه: تثبیت اختیار انسان

- » فلا تلومونی....:
- » «ف»: تفریع
- » مصرخ: پناه دادن و به داد رسیدن
- » جمع:
- » سرزنش شیطان
- » استنصرار از شیطان

﴾ انى كفرت...:

﴾ راز بizarى جويى شيطان: عظمت شرك

﴾ متعلق شرك: اطاعت نه عبادت

﴾ من قبل:

﴾ قبل از شما نسبت به خداوند کافر شدم

﴾ در دنيا نسبت به عمل شما کافر شدم

﴾ قائل «إِنَّ الظالِمِينَ لَهُمْ...»:

﴾ خداوند

﴾ ابليس: اولى

» تکمله:

» ابعاد جنگ ابلیس:

- » دسیسه دائمی و همه جانبیه
- » دیده نشدن ابلیس و یارانش

» نعمت بودن و سوشه ابلیس

» راه مبارزه:

- » تجهیز به ابزار متناظر با حمله ابلیس
 - » پناهندگی مطلق به حصن حصین الهی
- » محدوده عدم نفوذ شیطان: مخلصین

● آیه شریفه ۲۳

- » أدخل الذين امنوا و عملوا الصالحات:
- » دلالت «أدخل»: تکریم بهشتیان
- » شرط برخورداری: حسن فعلی و فاعلی
- » تجرى من تحتها الانهار...: بیان نهر ذیل جنه: از باب فشردگی اشجار جنه
- » باذن ربهم:
- » مفهوم اذن: امر الهی
- » محدوده اذن: عام و مطلق
- » تحیتهم فیها سلام:
- » تحیت: از ماده حیات
- » تعامل بهشتیان: سلام: از سلم
- » مراتب سلام: الهی، ملائک

● آیات شریفه ۲۴-۲۵

«اللهم تر...»

«انواع تمثیل قرآنی:

- » صرف مثل برای تأمل مخاطب
- » دعوت به نظریه پردازی در تمثیل

«انواع دعوت به رویت:

- » رویت کیفیت مخلوق
- » رویت کیفیت کار خالق

- » نسبت مثل در آیه:
- » توحید: شجره طیّبه
- » کفر: شجره خبیثه
- » مثل: جامع:
- » وجود آیات و رای ادراک غالب مردم
- » ضرورت فهم مردم نسبت به همه آیات

﴿ کلمه طبیّه: ﴾

- ﴿ مفهوم کلمه: آشکارکننده ضمیر قائل ﴾
- ﴿ کاربرد روایی قرآنی: لفظ، علم، عین ﴾
- ﴿ مدلول: توحید: تکوینی، اعتباری، عینی،... ﴾
- ﴿ طبیّه: پاکی مطلق و دلپذیری جامع ﴾

﴿ کشجره طیبه: ﴾

- ﴿ درخت بودن: نظام مندی، ثمردهی
- ﴿ طیب بودن: مطلوبیت، پاکیزگی
- ﴿ استوار بودن: ریشه در اعماق زمین
- ﴿ بلند و آفتابگیر بودن: مانع ناپذیری
- ﴿ میوه دهی دائمی: خیر مطلق بودن
- ﴿ بهره مندی از اذن الهی: تسليم محض

﴿بِذن رَّبِّهَا﴾

﴿چیدن توسط انسان﴾

﴿گرفتن از حضرت میکائیل﴾(ع)

﴿عنایت مستقیم خداوند متعال﴾

﴿يضرب الله...: حكمت امثال﴾

﴿آموزش و بیان حقایق﴾

﴿واداشتن مردم به اندیشیدن﴾

﴿تفهیم مطالب عمیق به مردم﴾

● آیه شریفه ۲۶

- » مثل کلمه....
- » مفهوم خبیث: عقیده و عمل ناپاک
- » اجتثت: کنده شدن از بیخ و رها شدن
- » مصدق: مطلق، شاید فعلی نباشد
- » ما لھا من قرار: تبیین «اجتثت من...»

● آیه شریفه ۲۷

﴿ يَثْبِتُ... : تَعْلِيقُ حَكْمٍ بِرِّ وَصْفٍ :

﴿ الَّذِينَ آمَنُوا : بِرِّ إِيمَانٍ

﴿ الظَّالِمِينَ : بِرِّ ظُلْمٍ

﴿ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ... :

﴿ دَلِيلُ تَثْبِيتٍ : قَوْلٌ ثَابِتٌ

﴿ رِيشَهٗ تَكْرَارُ اللَّهِ : انْحِصَارُ امْرٍ بِهِ خَدَاوَنْدٍ

﴿ عَدْمُ ذِكْرٍ بِرْزَخٍ : اتِّصَالُ بِرْزَخٍ بِهِ قِيَامَتٍ

﴿ مَحْلٌ تَثْبِيتٌ : غَالِبًا زَمَانَ مَرَگَ وَ بِرْزَخٍ

﴿ تَثْبِيتٌ الْهَىٰ : مُسْتَقِيمٌ، غَيْرٌ مُسْتَقِيمٍ

● آیه شریفه ۲۸

﴿ بدلوا... ﴾

- ﴿ ادامه مسیر «لئن شکر تم لازیدنکم...»
- ﴿ انواع تبدیل:
- ﴿ ناسپاسی به جای شکر
- ﴿ استفاده سوء از نعمت: اولی:
- ﴿ عدم نیاز به حذف مضاف
- ﴿ هماهنگی با ادبیات رایج

﴿احلوا...﴾

- ﴿مفهوم «احلال»: نهادن چیزی در محل مد نظر﴾
- ﴿مفهوم «بوار»: کسادی فراوان، هلاک﴾
- ﴿مدلول «دار البوار»: جهنم یصلونها و بئس القرار﴾
- ﴿احلوا قومهم: پیشگامی ائمه کفر در قیامت﴾
- ﴿شبهت ملل به اراضی:﴾
 - ﴿دایر﴾
 - ﴿بایر﴾
 - ﴿غیر ذی زرع﴾
- ﴿ریشه ابتلاء به بوار: اعتقاد و اعتماد به دنیا﴾

● آیه شریفه ۲۹

- › جهنم یصلونها....:
- › انواع دوزخیان:
- › دچار برون سوزی
- › دچار درون و برون سوزی
- › مدلول بئس القرار:
- › ناصحیح: آرامگاه بد
- › صحیح: بی آرامگاهی

● آیه شریفه ۳۰

﴿ جعلوا لله... ﴾

﴿ عدم اكتفا به تبدیل نعمت: ﴾

﴿ «ند»: بدترین نوع تبدیل ﴾

﴿ تفاوت مثل و ند ﴾

﴿ متعلق بت پرستی کفار: ﴾

﴿ سنگ و چوب ﴾

﴿ هوای نفس ﴾

﴿ لیصلوا: «ل»: غایت و عاقبت در مسیر منافع کفار ﴾

﴿ قل تمتعوا...:﴾

- ﴿ «قل»: دستور خداوند برای انذار کفار
- ﴿ مدلول تمتع: هدایت ناپذیری کفار
- ﴿ ریشه صیرورت: تمتع و دنیاخواهی
- ﴿ «مصلیر کم»: صیرورت مد نظر است نه رفتن
- ﴿ نسبت کفار و نار:
- ﴿ ورود در آتش
- ﴿ هیزم آتش

● آیه شریفه ۳۱

﴿ینفقوا...﴾

- ﴿مدلول: انفاق عام غیرواجب﴾
- ﴿دلالت «رزقنا»:﴾
- ﴿مالک اصلی: خداوند﴾
- ﴿انفاق از مال حلال﴾
- ﴿أنواع انفاق:﴾
 - ﴿علنى﴾
 - ﴿مخفى﴾

» من قبل....:

» متعلق «من قبل»:

» يقيموا الصلاه

» ينفقوا مما رزقناهم

» روابط دنیوی در آخرت:

» حالت عام: نقض:

» روابط اقتصادی: لا بيع

» روابط اجتماعی: لا خلال

» حالت خاص: بقاء:

» روابط مومنانه

» رابطه شفاعة

● آیه شریفه ۳۲

- › چرایی اشاره به مقام خلق: جایگزینی طبیعت به جای خلقت توسط کفار
- › ادله دهگانه توحید:
 - › آفرینش آسمانها
 - › آفرینش زمین
 - › فرستادن باران و برف
 - › بیرون آوردن میوه ها
 - › رام کردن کشتی ها
 - › تسخیر نهرهای آب
 - › تسخیر خورشید
 - › تسخیر ماه
 - › مسخر کردن شب
 - › مسخر کردن روز

● آیه شریفه ۳۳

» سخّر لکم....:

- » مفهوم تسخیر: قرار دادن چیزی در مسیر غایت واقعی آن
- » مفهوم دائیین: «دأب»: عادت مستمر و جاری
- » حیطه تسخیر:
 - » در خدمت انسان بودن منافع
 - » در اختیار انسان بودن امور
- » بأمره: دستور خدا برای حرکت کشتنی:
 - » عام
 - » خاص

» دلیل تکرار «سخّر»:

» تفاوت در نوع تسخیر

» شناخت بهتر نعمت‌ها با تکرار

» دلیل تکرار «لکم»:

» تأکید بر اختصاص به انسان

» تفاوت استفاده از نعمت‌ها

» شکر تسخیر: استفاده درست از نعمت‌ها

● آیه شریفه ۳۴

﴿اتئکم من...﴾

- ﴿دستور خداوند به مسألت: قر عام موجودات﴾
- ﴿اتئکم: ماضی: مستقبل قطعی الواقع﴾
- ﴿نحوه مسألت: زبان قال، زبان حال﴾
- ﴿حیطه مسألت: عام از جمیع ابعاد﴾
- ﴿کاربرد «کل» در قرآن: نسبی یا مطلق﴾
- ﴿«من»: ابتدائیه﴾
- ﴿تبعیضیه﴾
- ﴿مسألت های بدون پاسخ﴾

وَإِنْ تَعْدُوا...:

- 〈 تفاوت «عدّ» و «احصاء»
- 〈 تعریف نعمت: مطبوع حواس و قوای انسان
- 〈 مدلول نعمت الله: عام خلقت، خاص بشر
- 〈 دلیل ذکر نعمت به صورت مفرد
- 〈 چرایی استفاده از نعمت الله به جای ضمیر
- 〈 مدلول «لا تحصوها»: نفی قدرت نه فعلیت
- 〈 وحدت منعم

﴿إِنَّ الْأَنْسَانَ...﴾

﴿أوصاف الْهَى بَعْدَ ذِكْرِ نِعْمَةٍ﴾:

- ﴿ذِكْرُ خَيْرٍ مُنْعَمٍ﴾
- ﴿ذِكْرُ سُوءٍ مُتَنَعِّمٍ﴾

﴿حَقُّ نِعْمَةٍ: تَحْقِيقُ نَجَاهٍ تَوْحِيدِيٌّ﴾:

- ﴿ذِكْرُ نِعْمَةٍ﴾
- ﴿ذِكْرُ وَلِيٍّ نِعْمَةٍ﴾

﴿چِرايي مبالغه﴾:

- ﴿كثرة نعمتهای الْهَى﴾
- ﴿استفاده مستمر در غير مسیر درست﴾
- ﴿ناسپاسی نعمت بزرگ ولو يک بار﴾

● آیات شریفه ۳۵-۳۶

و إِذْ قَالَ...:

دعای اول مستجاب حضرت: مویبد:

امین بودن مکه

امنیت داشتن مکه

«بلد» معرفه و نکره:

تفاوت درخواست بار اول و دوم حضرت

تفاوت در درخواست دفع و رفع عدم امنیت

ابعاد امنیت مکه:

تکوینی

تشريعی

﴿ واجنبنی...: ﴾

- ﴿ دومین دعای مستجاب حضرت
- ﴿ اُجنبنی: جنب: گوشه: کنایه از دوری از شرک
- ﴿ راز دعای حضرت برای خودشان: نیاز دائمی ممکن به واجب
- ﴿ متعلق دعای حضرت: عام است به قرینه داخلی و خارجی
- ﴿ عمومیت بنی: پسر و دختر، نسبی معنوی، ذریه اسماعیل و اسحاق،..
- ﴿ شبیهه شرک قریش:
 - ﴿ فرزندان صلبی اسماعیل و اسحاق منظورند
 - ﴿ فرزندان زنده و حاضر مد نظرند
 - ﴿ قریش وثنی هستند نه صنم پرست
 - ﴿ فقط ذریه مومن مد نظر هستند
 - ﴿ دعا درباره ذریه مومن مستجاب شد

﴿رب آنّهِن...﴾

- ﴿نسبت با آیه قبل: بیان دلیل دعا﴾
- ﴿تکرار «رب»: جهت جذب عنایت الهی﴾
- ﴿تفاوت:﴾
 - ﴿اصلال: ناظر به مسیر﴾
 - ﴿غوایه: ناظر به مقصد﴾
- ﴿دلیل کاربرد جمع مونث و مذکر برای بتها﴾
- ﴿اسناد اصلال به بت:﴾
 - ﴿حقیقت: بت‌های بشری﴾
 - ﴿مجاز: سنگ و چوب﴾

» فمن تبعنی...:

- » «ف»: تفریع تبعیت بر دوری از شرک
- » مدلول «تبعنی» و «عصانی»: محوریت حضرت در امر توحید
- » نتیجه توسعه و تضییق دایره پیام: موضوعیت پیروی
- » مدلول «غفور رحیم»: حاکمیت روح رحمت در کلام حضرت
- » پاسخ شبّهه دعای حضرت:
 - » معفوّ بودن شرک قبل از اسلام
 - » دلالت دعا بر مغفرت بعد از توبه
 - » دلالت دعا بر توان غفران الهی
 - » عدم علم حضرت بر غیرمعفوّ بودن شرک
 - » دعا برای مومنین بیراھه رونده

● آیه شریفه ۳۷

﴿ رَبُّنَا أَنِّي ... ﴾

﴿ شروع کلام: «رب»: انتقال از مفرد به جمع

﴿ «من ذریتی»: من تبعیضیه

﴿ «غیر ذی ذرع»: مکه و اطراف مسجدالحرام

﴿ پیام آیه: ضرورت هجرت لازم

﴿عند بیتک المحرّم﴾:

- ﴿انتساب خانه به خداوند﴾
- ﴿اولین خانه برای عبادت﴾
- ﴿حرمت جنگ و دستگیری در آن﴾
- ﴿استثناء در زمان ورود به آن﴾
- ﴿منع اعمال در زمان خاص در آن﴾
- ﴿احکام خاص ناظر به آن﴾

- » ربنا لیقيموا...:
- » بیان هدف اسکان: اقامه صلاه
- » استعمال اقامه: الصلاه عمود الدين
- » آثار اقامه:
- » دوری از فحشا و منکر
- » صلاح فردی و اجتماعی

- » فاجعل افئده...:
- » دعای سوم حضرت: گرایش دل مردم
- » «من الناس»: من: بیانیه
- » ویژگی خاص مکه:
- » گرایش تکوینی به آن
- » انواع واجب و مستحب آن
- » مدلول دعا:
- » تشویق مردم به گرایش به اهل بیت
- » ترغیب اهل بیت به تعامل خوب با مردم
- » سهم مردم در تشکیل جامعه و حکومت: محوری
- » راه ایجاد همدلی در جامعه: توجه دهی به خداوند

- ﴿ وَارْزَقْهُمْ مِنْ...﴾
- ﴿ دعای چهارم حضرت: در خواست رزق﴾
- ﴿ ویژگی دعا: غیر ذی زرع بودن مکه﴾
- ﴿ ریشه رزق:﴾
- ﴿ حاصلخیزی زمین﴾
- ﴿ سرازیر شدن نعمت﴾

● آیه شریفه ۳۸

﴿ربنا انک...﴾

﴿کاربرد ارض و سماء:﴾

﴿دال بر شمول عام﴾

﴿دلالت:﴾

﴿ارض: محدوده علم ما﴾

﴿سماء: محدوده جهل ما﴾

﴿نوع استدلال: شکل اول قیاس:﴾

﴿خداوند عالم مطلق بر اشیاء﴾

﴿انسان یکی از اشیاء عالم﴾

﴿علم مطلق خداوند به انسان﴾

● آیه شریفه ۳۹

» الحمد لله....

» دلالت «علی الکبر»: تفوق اراده الهی
» وظیفه انسان:

» ناظر به گذشتگان: قدرشناسی و مغفرت خواهی

» ناظر به آیندگان: شکر و عاقبت بخیری طلبی

» ویژگی نعمت مشکور:

» هر دو نتیجه دعای حضرت

» تولد هر دو در پیری حضرت

» هر دو اولاد صالح

» هر دو سرسلسله انبیاء

● آیات شریفه ۴۰-۴۱

- ﴿ رب اجعلنى...:﴾
- ﴿ دعای پنجم حضرت: اقامه صلاه﴾
- ﴿ و من ذریتی: تبعیض:﴾
- ﴿ همه توفیق نیافتدند﴾
- ﴿ برخی صالح، برخی طالح﴾
- ﴿ دعای ششم حضرت: قبول دعا:﴾
- ﴿ خاص: اقامه صلاه﴾
- ﴿ عام: همه ادعیه﴾

﴿ربنا اغفر...﴾

- ﴿ دعای هفتم حضرت: مغفرت طلبی لوالدی: ﴾
 - ﴿ دلالت بر موحد بودن والدین ﴾
 - ﴿ آزر عمومست نه پدر. تفاوت: اب: پدر، عمو، پدر زن، معلم والد: پدر و مادر ﴾
 - ﴿ «يقوم الحساب»: قیامت: روز قیام همه چیز حساب: جزء قائمین قیامت ﴾

● آیات شریفه ۴۲-۴۳

﴿ ولا تحسِّن...﴾

﴿ تلقیٰ کفار از تاخیر عذاب:﴾

- ﴿ عدم علم خداوند﴾
- ﴿ عدم قدرت خداوند﴾
- ﴿ رضایت خداوند﴾

﴿ ریشه تاخیر:﴾

- ﴿ سطح: مهلت در دنیا و عذاب در عقبی﴾
- ﴿ عمق: عذاب در دنیا و تجلی در عقبی﴾

- » انما یو خرهم...:
- » بستر ظهور حالات:
- » زمان بعث از قبر
- » هنگام تفکیک ناس
- » هنگام حسابرسی

❖ تفسیر سوره مبارکه ابراهیم

» حالات مشرکان:

» تشخّص فيه الابصار:

- » لغوی: سیاهی انسان ایستاده، باز کردن چشم و نگریستن، ارتفاع...
- » اصطلاحی: از حرکت ایستادن چشم و خیره شدن به بالا از ترس

» مهظعین:

- » مفهوم: شتاب کردن، خیره شدن، دراز کردن گردن: گردن کشیدن با وحشت
- » کاربرد قرآنی: گردن کشیدن، شتابان رفتن، پاسخ دهی سریع

» مقنعی رئوسهم:

- » مفهوم: بالا آوردن سر در حدی که جلو را نبیند: سرکشیدن برای فهم خبر
- » برداشت ناصحیح: سر کشیدن برای جلب مغفرت فراوان الهی در قیامت

» لا يرتد اليهم طرفهم:

- » مفهوم: پلک چشم و حرکت آن، نگریستن، چشم
- » مدلول: پلک نزدن از ترس، چشم نگرداندن از ترس

» افئدتهم هوا:

- » مفهوم: دلالت بر خالی بودن و سقوط، فاصله بین زمین و آسمان
- » مدلول: خالی بودن دست انسان در قیامت و خالی شدن دل از ترس تهییدستی

● آیات شریفه ۴۴-۴۵

﴿یوم یأٰتیهُمْ﴾

﴿روز مرگ و طلب مهلت﴾

﴿روز بعث و طلب رجعت﴾

﴿روز عذاب استیصال: اولی:﴾

﴿شاهد درونی:﴾

﴿آخرنا الی اجل قریب﴾

﴿ما لنا من زوال﴾

﴿فیقول الذين ظلموا﴾

﴿شاهد بیرونی: نجات انبیا و مومنان﴾

﴿ربنا اخْرَنَا...﴾

﴿تفاوت:﴾

﴿تاخیر: ناظر به دنیا و مهلت خواهی برای جبران﴾

﴿رجوع، رد: ناظر به عقبی و بازگشت خواهی برای جبران﴾

﴿فرض اجابت در خواست:﴾

﴿در دنیا: بازگشت به کفر سابق﴾

﴿در عقبی: بازگشت به کفر سابق﴾

﴿مصادیق در عقبی:﴾

﴿درخواست راه برای خروج از نار﴾

﴿درخواست عود به دنیا برای کار نیک﴾

﴿درخواست خروج از نار و عود به دنیا و کار نیک﴾

﴿درخواست خروج از نار و اعتراف به شقوط دنیوی﴾

﴿اولم تکونوا...: پاسخ الهی:

- ﴾ سوال از ادعای باطل ایشان
- ﴾ توبیخ عبرت ناپذیری از گذشته
- ﴾ اشاره به سرنوشت گذشتگان
- ﴾ اشاره به مثال برای فهم ایشان

﴿ سکنتم فی...: ﴾

﴿ معنای سکونت: جایگزینی ﴾

﴿ دلالت «الذین ظلموا» ﴾

﴿ استثناء آیه: ﴾

﴿ اولین ظالمان ﴾

﴿ آخرین ظالمان ﴾

● آیه شریفه ۴۶

- » قد مکروا...:
- » مفهوم مکر: مطلق چاره اندیشی
- » مکرهم: علامت مکر خاص کفار
- » دلیل عدم اثر مکر کفار:
- » حضور همه جانبه خداوند
- » بازگشت مکر به مکار
- » نقطه مقابل مکار: مکر خداوند
- » ادعای تقدیر در آیه: ناصحیح است

﴿ وَإِنْ كَانَ... ﴾

﴿ بَزَرَگَى مَكْرَ كُفَارٍ: ﴾

﴿ در سایر آیات ﴾

﴿ در این آیه ﴾

﴿ نَسْبَى بُودَنْ بَزَرَگَى مَكْرَ: ﴾

﴿ ضَعْفَ كَيْدِ شَيْطَانٍ ﴾

﴿ قَدْرَتِ مَكْرَ خَدَاؤِنَدْ ﴾

﴿ اخْتِلَافُ قَرَائِتٍ: ﴾

﴿ لِتَزُولَ ﴾

﴿ لَتَزُولُ ﴾

● آیه شریفه ۴۷

﴿ فلا تحسِّن... ﴾

- ﴿ف﴾: تفریع جهت بیان سنت الهی
- ﴿مخاطب واقعی﴾: امت خاصه مشرکان
- ﴿متعلّق نصرت﴾: همه انبیاء
- ﴿مدلول﴾: قطعیت نصرت الهی ولو در بلندمدت
- ﴿دلیل قطعیت﴾:
- ﴿وعده﴾: قطعیت تحقق
- ﴿وعید﴾: قطعی یا احتمالی (اینجا: قطعی)

﴿ان الله...﴾

- ﴿ مدلول همراهی عزیز و ذوان্তقام ﴾
- ﴿ زمان انتقام: تبدیل ارض: ﴾
- ﴿ وجود انتقام در دنیا و عقبی ﴾
- ﴿ خلق و جمع ارض و سماء ﴾
- ﴿ شبیهه انتقام و ارحم الرحیمین: ﴾
- ﴿ انواع رحمت: عاطفی، عقلی ﴾
- ﴿ نوع رحمت خداوند: عقلی ﴾

- › شبیهه هدف انتقام الهی:
- › انواع انتقام:
- › فردی: عامل تشفی خاطر و قلب
- › اجتماعی: عامل عدالت و امنیت
- › تکوینی: تجسم حقیقت عمل
- › نوع انتقام خداوند:
 - › در دنیا: اجتماعی
 - › در عقبی: تکوینی

● آیه شریفه ۴۸

- 〈 يوم تبدل...: 〉 متعلق تبدل:
- 〈 تبدل صفات ارض و سماء 〉
- 〈 تبدل ذات ارض و سماء 〉
- 〈 دشواری فهم معاد: 〉 دگرگونی کوه ها
- 〈 دگرگونی آسمان و زمین 〉
- 〈 وضعیت بهشت و دوزخ 〉

﴿ وضع زمین و آسمان: ﴾

- ﴿ تبدیل زمین به نقره، آسمان به طلا
- ﴿ تبدیل زمین به جهنم، آسمان به بجهشت
- ﴿ تبدیل زمین به نان سفید یا نان پاک
- ﴿ تبدیل زمین به مکان عاری از گناه
- ﴿ تبدیل زمین به سرزمین هموار
- ﴿ تبدیل زمین به مکان مناسب با افراد

﴿ بَرْزَوَا لِلَّهِ... ﴾

- ﴿ مفهوم براز: صحنه باز و وسیع
- ﴿ دلیل اخفا در دنیا:
- ﴿ وجود موائع مادی: در عقبی نیست
- ﴿ دوری اشیاء از هم: در عقبی نیست
- ﴿ واحد القهراء:
- ﴿ مفهوم: احد بلا ندّ
- ﴿ مدلول:
- ﴿ بروزها ناشی از امر الهی
- ﴿ تغییرات ناشی از اراده الهی

● آیات شریفه ۴۹-۵۰

﴿ تری المجرمین ... : عذابها : ﴾

﴿ در بند بودن : ﴾

﴿ مفردات : ﴾

﴿ مقرّنین : بستن چند چیز به هم ﴾

﴿ اصفاد : غل و زنجیر دست و گردن ﴾

﴿ انواع بستن : ﴾

﴿ دست کافر به گردن و کشیدن تا چانه ﴾

﴿ کفار به یکدیگر و کشاندن به جهنم ﴾

﴿ کفار به شیاطین همراهشان در دنیا ﴾

- » پوشاندن لباس خاص:
- » مفردات:
 - » سرابیل: جمع سربال: هر نوع لباس
 - » قطران: مایع سیاه، بدبو، سریع الاشتعال
 - » مدلول: قیرگون شدن به جای لباس
- » پوشاندن صورت با نار:
- » مفردات: تغشی(غشاوه): پوشیدن
- » مدلول: سوختن جداگانه موگد

● آیه شریفه ۵۱

﴿ لیجزی اللہ... ﴾

﴿ ظرايف آيه: ﴾

﴿ الله: ضرورت مبدأ فاعلی ﴾

﴿ ما کسبت: عینیت جزا و عمل ﴾

﴿ کسبت: امر بین الامرين ﴾

﴿ انواع جزا: ﴾

﴿ فقهی (تشريعی): در دنیا ﴾

﴿ کلامی (تکوینی): در دنیا ﴾

﴿ کلامی (تکوینی): در عقبی ﴾

- » هماهنگی با جزاء وفاق:
- » کمی: سیئه در قبال سیئه
- » کیفی: عینیت عمل و جزاء
- » محدوده زمانی عذاب:
- » زمان مرگ: سختی جان دادن
- » در برزخ: فشار قبر
- » در عقبی: مقرنین، سرابیلهم، ...
- » سریع الحساب: در دنیا مخفی و در عقبی آشکار

● آیه شریفه ۵۲

﴾ هذَا بِلَاغٌ:

﴿ مَتَعَلِّقٌ «هذَا»:

﴾ آیه ۴۲ تا پایان سوره

﴾ آیه ۴۷ تا پایان آیه ۵۱

﴾ کل سوره حضرت ابراهیم(ع)

﴾ کل قرآن کریم

﴾ مدلول بلاغ: تبلیغ و کفایت

﴾ لینذر وا:

﴾ عطف لینذر وا بر فعل محذوف و رای فهم بشر

﴾ ذکر صرف اندار: از باب تاثیر بیشتر نسبت به تبشير

﴿لَيَعْلَمُوا...﴾

﴿خُطَابَاتُ قُرْآنٍ﴾

- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ، يَا بْنَى آدَمَ﴾
- ﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أَوْتَوُ الْكِتَابَ﴾
- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾
- ﴿يَا أَوْلَى الْأَلْبَابِ، يَا أَوْلَى الْأَبْصَارِ﴾
- ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولِ﴾
- ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ﴾

- » اهمیت علم توحید: بلا فاصله بعد اندزار
- » رسالت قرآن:

 - » بлаг
 - » اندزار
 - » تعلیم
 - » تذکر

- » اولوا الالباب: دلالت آیه بر حجیت عقل

وآخر دعوانا ان الحمد لله
رب العالمين